

oud nieuws

Uitgegeven door de historische vereniging van Krimpen aan de Lek 'Crempene'

Nr. 13, september 2017

Beste Crempenaren,

Hoewel in de zomerperiode verenigingen in het algemeen in een soort rusttoestand gaan, is er bij Crempene toch het nodige gebeurd. De realisatie en overdracht aan de gemeente van het 'Bolnes monument' en de uitgave van een 'wandelboekje' door Krimpen liggen nog vers in het geheugen.

Recent zijn we er in geslaagd een aantal voorwerpen van de oude gemeente Krimpen aan de Lek veilig te stellen. Het betreft 2 kasten waaronder de zgn. Burgemeesterskast (foto zie Oud Nieuws, juni 2016) en de 'Zalmplank' uit 1777. Deze voorwerpen behoorden destijds tot de inventaris van het oude gemeentehuis van Krimpen aan de Lek. Nadat het gemeentehuis zijn functie had verloren ging in 1998 de fam. C. Gouwens daar wonen. Zij kregen de genoemde voorwerpen in bruikleen.

Toen bekend werd dat de fam. Gouwens het pand zou gaan verlaten hebben wij ons ingespannen om de kasten en de plank te verwerven of in bruikleen te krijgen. De inspanning is beloond, deze maand, september werd de overeenkomst getekend waarin wij de voorwerpen in bruikleen krijgen van de gemeente Krimpenerwaard. De burgemeesterskast en de zalmplank hebben een prominente plaats gekregen in het Cultuurhuis (1° verdieping).

In dit hele gebeuren hebben wij aanleiding gezien om in deze en de volgende aflevering van Oud Nieuws aandacht te besteden aan de geschiedenis van het gemeentehuis. Dit verhaal werd eerder geschreven door Sjoerd Veerman en gepubliceerd in het Nederlek Nieuws van maart 1992.

Wij danken Sjoerd voor zijn toestemming het verhaal te mogen gebruiken.

Veel leesplezier toegewenst, namens het bestuur.

Hans Dekker.

Gemeentehuis Krimpen aan de Lek (uit Nederlek Nieuws, maart 1992 door Sjoerd J. Veerman)

Het dorp Krimpen aan de Lek

In de jaren dertig was Krimpen aan de Lek een rustig dorpje aan de rivier. Een dorpje met ruim 3000 inwoners gelegen in de Krimpenerwaard. Snelle verbindingen met Rotterdam waren er nog niet. De bevolking woont en werkt in de gemeente. Het is een landelijke, agrarische gemeente met hout- en scheepsindustrie aan de rivierzijde.

Het dorp bestaat uit de rivierdijk, de Tuinstraat, Mandenmakersstoep, Bouwvereniging, Zalmstraat, Kerkestoep, Oosterstraat, Breeka, Buitenweg, Schoolstraat en de Tiendweg.

De gemeenteraad kent elf leden: P. Buitelaar, L. van Duijvendijk, P. Liedorp, A. Koen, A. Groeneveld Jzn, J.C. Groeneveld, C. Roest, C.W. van Cappellen, L. Schutter, Ant. Dogterom en W. Mijnlieff.

Burgemeester was de heer G.J. van Oordt en gemeentesecretaris A. van der Meer.

Het gemeentehuis van Krimpen aan de Lek maakt deel uit van een gebouwencomplex, dat behalve uit een gemeentehuis bestaat uit een woning van het hoofd van de openbare school, de vroegere openbare school en de oude bewaarschool

(kleuterschool). De openbare school was wegens bouwvalligheid afgekeurd, doch voor een deel nog in gebruik als ontspanningslokaal voor werkelozen en voor een ander deel als bewaarschool, terwijl een tweetal lokalen wegens slechte toestand ongebruikt waren. De oude bewaarschool is wegens gevaar voor instorten eveneens afgekeurd en geheel buiten gebruik gesteld.

Voorgeschiedenis

Een gemeente zonder gemeentehuis is niet goed voorstelbaar. Maar als de bouw van een gemeentehuis aan de orde komt dan zijn er altijd (groepen van) mensen die van mening zijn dat het geld besteed aan huisvesting van ambtenaren en bestuurders van de gemeente veel goedkoper kan. Dit beeld van Hollandse zuinigheid dateert niet van gisteren of eergisteren.

Begin 1937 werd door Hoofdingenieur van de Provinciale Waterstaat in Zuid-Holland een rapport uitgebracht aan het college van Gedeputeerde Staten van Zuid-Holland. Op verzoek van burgemeester Van Oordt had de inspecteur van de gemeente- en waterschap archieven, Jhr. Mr. H.J.L.Th. van Reyneck Leysius het gemeentehuis en met name het archief bekeken. Zijn rapportage laat weinig heel van het gemeentehuis. Hij schrijft onder andere:

“ Het geheele gebouwencomplex maakt dan ook een zeer bouwvallige indruk. Gedeeltelijke afbraak zonder meer lijkt mij onder de gegeven omstandigheden niet raadzaam. Met afbraak van de oude bewaarschool zal de steun van de achtergevel van het raadhuis worden weggenomen, want het geheel hangt en steunt als het ware op elkaar. Stutten van den achtergevel acht ik een moeilijk en gevaarlijk werk, want voor dit stutten wil men het enigszins behoorlijk doen, zou een paalfundering nodig zijn en het heien lijkt mij tussen deze bouwvallen een gevaarlijke onderneming. Bovendien is ook het bestaande raadhuis de kosten van deze werkzaamheden niet waard. Het gebouw is zoals hiervoren is beschreven aan alle kanten gescheurd, het verzakt en het is zeer vochtig. Bijna alle rookkanalen zijn slecht en brandgevaarlijk.

De toestand is dan ook werkelijk zodanig dat spoedig ingrijpen naar mijn mening zoals niet noodzakelijk, dan toch bepaald zeer gewenscht is.”

Door het college van Gedeputeerde Staten van Zuid-Holland wordt op 25 februari 1937 het rapport aan burgemeester en wethouders toegestuurd. Het college zit niet stil want binnen een maand (30 maart) wordt aan het Werkfonds een verzoek gericht om gelden uit het Werkfonds te krijgen om een nieuw gemeentehuis te kunnen bouwen.

Door Gedeputeerde Staten was ook aangeraden om

hier geld voor te vragen. In de bijlage, bij het verzoek om f 40.000,- te mogen krijgen wordt dit bedrag toegelicht:

“Daar nog geen definitief bouwplan bestaat, viel het zeer moeilijk een juiste raming van de kosten op te geven. Ons college is van gedachte uitgegaan om verschillende kleinere gemeenten, die in de laatste jaren een nieuw gemeentehuis gebouwd hebben, een opgave te vragen en hieruit een gemiddelde te trekken. Het resultaat is als volgt:

Wij kwamen alzoo op een gemiddelde van f 221.480,-:9= afgerond op f 24.000,-. Dit gemiddelde bedrag werd door ons met 20% of f 5000,- verhoogd wegens duurdere fundatie, terwijl het ons ook raadzaam voorkwam wegens tijdsomstandigheden (duurdere bouwkosten) 25% of f 6000,- bij dit bedrag toe te voegen; voor meubilair enz. wordt geraamd f 5000,-. Bovenomschreven toelichting geeft alzoo een overzicht van het door ons opgegeven geraamde bedrag van f 40.000,-. Het gemiddelde aantal bij arbeidsbemiddeling alhier ingeschreven werklozen bedroeg over de eerste 10 maanden van 1936, 321.”

Gemeente	aantal zielen	bouw jaar	bouw kosten
Woudenberg	3500	1936	f 21.000,-
St. Laurens	1350	1931	f 30.000,-
Giesen Nieuwerkerk	1050	1932	f 11.000,-
Opperdoes	1150	1929	f 18.400,-
Schipluiden	4100	1928	f 44.000,-
Maarn	2100	1925	f 14.000,-
Eenrum	2600	1930	f 16.000,-
Nieuw Leusen	4000	1931	f 32.000,-
Nieuw Wolda	1950	1929	f 35.000,-
Totaal			f 221.480,-

Als het gemeentehuis zou worden afgebroken betekent dat tevens dat de oude openbare lagere school I ook wegvalt. In die school werd een bewaarschool (voorloper kleuterschool) gehouden. Om een nieuwe bescheiden bewaarschool te stichten vragen B&W nog eens f 15.000,- uit het Werkfonds.

In april van dat jaar heeft burgemeester een gesprek met de secretaris van het Werkfonds. De aangeboden toelichting op het verzoek om f 40.000,- wordt niet geaccepteerd. Er moet een betere berekening komen. De gemeente-bouwkundige, de architect C.W. Verhoeff, krijgt van het college opdracht om een schetsontwerp te maken. Het nieuwe raadhuis moet bevatten; raadszaal (6x11m), secretarie (7x5m), secretaris kamertje (5x3m), kluis (5x3,5m), burgemeesterskamer (5x5m), entree, hal met loketfront, bode-politiekamer, 2 cellen voor arrestanten, garage voor de motorspuit in het souterrain, centrale verwarming en eventueel in het onderhuis een lokaaltje, dat tijdelijk gebruikt kan worden voor crisisaangelegenheden. Daartevens is geprojecteerd een conciërge-woning van bescheiden omvang.

Door Verhoeff komt de prijs van het gemeentehuis op f 36.000,-. Inhoud 4000 m³ á f 7,- per m³ = f 28.000,-. Heiwerk met oplegging f 3000,-. Ophoging terrein en oevervoorziening f 5000,-.

Op 22 september 1937 komt er bericht van het Werkfonds dat voor het gemeentehuis f 33.000,- beschikbaar wordt gesteld. Voor de bewaarschool is geen geld.

Op 1 oktober 1937 wordt aan de Maatschappij tot bevordering der bouwkunst Bond van Nederlandse architecten te Amsterdam gevraagd welke architecten een nieuw raadhuis zouden kunnen ontwerpen voor Krimpen aan de Lek. Uit de vier genoemde architecten wordt gekozen voor J. Zietsma, architect B.N.A. te Amsterdam, wonende aan de Overtoom 542.

Op diezelfde dag schrijft burgemeester Van Oordt een briefje aan de heer K.G. Smit, wonende in Villa ‘Roodkapje’ in Oost-Kapelle, Zeeland met de volgende inhoud: Uw voorstel, tot verkoop van uw huis (Rijsdijk 24) aan de gemeente, teneinde te worden ingericht als nieuw raadhuis heeft in de vergadering van het college van Burgemeester en wethouders een punt van bespreking gemaakt. Het is naar aanleiding daarvan, dat ik U zou willen verzoeken, eens met mij te confereren, wanneer Uw weg naar hier voert. Met beleefde groeten aan mevrouw. Hoogachtend, Ondertussen gaan de voorbereidingen voor nieuwbouw gewoon door. Aan de Bescherming Bevolking wordt gevraagd aan welke eisen de Gas- en Scherfvrije kelder in

het nieuwe gemeentehuis moet voldoen. Binnen één week volgt het antwoord: “Laat uw architect overleg plegen met mijn Inspectie.”

Raad akkoord met nieuwbouw

Op dinsdag 30 september 1937 kwam de gemeenteraad om 19.00 uur bijeen. Onder agendapunt 11 staat geagendeerd: bespreking nieuwbouw gemeentehuis.

De voorzitter begint met het voorlezen van twee brieven over de verleende kredieten voor de nieuwbouw van het gemeentehuis (f 33.000,-) en een bewaarschool (f 14.000,-). De burgemeester bedankt de regering voor deze rijke steun aan de gemeente in financiële nood. Vervolgens gaat de vergadering in besloten zitting verder. Na de heropening stelt de Voorzitter aan de orde ten eerste aankoop van het huis (Rijsdijk 24) van de heer K.G. Smit met grondruil van het thans aan de gemeente behorende perceel (met daarop het gemeentehuis) aan de houthandel Boogaerd.

Deze transactie zou met gesloten beurzen moeten plaatsvinden. Voor het voorstel waren twee stemmen: W. Mijnlieff en C.W. Van Cappellen, tegen waren P. Buitelaar, L. van Duijvendijk, L. Schutter, P. Liedorp, A. Koen, A. Groeneveld, J.C. Groeneveld en C. Roest.

Daarna komt het voorstel voor nieuwbouw in stemming. Allen de heer W. Mijnlieff stemt tegen.

De volgende dag bericht het college aan de K.G. Smit dat de aankoop van de woning niet doorgaat. Op 3 december 1937 overlegt de heer Zietsma een schetsplan aan de burgemeester.

Tegenwind

Op 8 december 1937 wordt het gemeentebestuur van Krimpen aan de Lek opgeschrikt door een verzoek van Gedeputeerde Staten van Zuid-Holland om te reageren op een gedateerde 4 december 1937 'adres' (protestbrief) van de heren W. Mijnlieff Fjzn en C.W. Van Cappellen. Beide heren zijn lid van de gemeenteraad en hebben bezwaren tegen de bouw van een nieuw gemeentehuis. De heer Mijnlieff is zelfs wethouder. Een afschrift van het 'adres' krijgt de gemeente via de provincie, waarvoor 30 cent aan zegelkosten moet worden betaald.

In het 'adres' worden de volgende argumenten genoemd waarom zij tegen zijn:

- ~ 'omdat nu een bedrag van f 33.000,- besteed moet worden voor een nieuw raadhuis, terwijl met luttele kosten een goed en aan alle eischen voldoende raadhuis verkregen had kunnen worden, terwijl het ook uit een oogpunt van werkverruiming van grooter belang voor de Gemeente Krimpen aan de Lek is, om aan een der weinige ter plaatse gevestigde industrieën het voor uitbreiding gewenschte terrein ter beschikking te stellen, waardoor er gelegenheid geschapen wordt om in een normaal industrieel bedrijf werkkrachten op te doen nemen, dan tijdelijk voor den bouw van een gebouw enkele vakarbeiders aan het werk te zetten.
- ~ dat in de reeds eerder genoemde raadsvergadering door een van de leden aangevoerd is, dat er voor de N.V. Houthandel v.h. Wed. M. Boogaerd & Zn te Krimpen aan de Lek wel andere terreinen beschikbaar zijn, hetgeen ondergetekenden niet ontkennen, doch waar zij aan toe moeten voegen dat er in de gemeenste Krimpen aan de Lek geen geschikte terreinen voor deze industrie zijn, zodat de door de raadslid bedoelde terreinen dus buiten de gemeente Krimpen aan de Lek liggen.
- ~ dat zij het een belang voor de gemeente Krimpen aan de Lek achten om bestaande industrieën de groots mogelijke moeite doen om de werkgelegenheid in de industrie te behouden en uit te breiden en te

voorkomen, dat de industrie naar terreinen in andere gemeenten gaan.'

Redenen waarom zij verzoeken de nieuwbouwplannen niet goed te keuren.

Op 22 december 1937 schrijven burgemeester en wethouders een antwoord van vier kantjes op het 'adres'. Daaruit blijkt dat de heer Smit voor zijn pand aan de Rijdsdijk 24 een prijs van f20.000,- had gevraagd, terwijl het college meende dat dit f5000,- waard was. Gesproken wordt van een ouderwets herenhuis. *"Het geheel is haveloos, verveloos en zal gevoegd moeten worden om doorslaan van de muren te voorkomen, de kelder baart zorgen en het dak is lek, bovendien zal een garage moeten worden aangebouwd voor de brandspuit en zal het voorterrein van ca 4x15m moeten worden bestraat, teneinde het aan trouw- en andere stoeten mogelijk te maken, zonder al te veel ongerief voor het verkeer op den te plaatse zeer smallen dijk voor te rijden."*

De voorlaatste alinea biedt nog een kijkje in de keuken van het college: *"in de vergadering van B. en W. dato 21 dezer zijn door den voorzitter en wethouder Mijnlieff geen andere argumenten aangevoerd, dan het 'adres' of deszelfs bestrijdigen als hierboven aangegeven; wethouder Roest merkte daarentegen op, dat de verbouwing van dit huis een duur spul zou worden, en dat de geheele gemeente er zich tegen zou verzetten indien het raadhuis naar een minder geschikt terrein verplaatst werd, als hoedanig hij het terrein Smit kwalificeerde."*

Het slot van de brief is wel zeer persoonlijk. *"Nog zij opgemerkt, dat gedurende alle aangehaalde debatten het raadslid C.W. van Cappellen een voortdurend stilzwijgen bewaard heeft, zoodat de bestrijding van het raadsvoorstel als een persoon kan worden beschouwd."*

Een week later vergadert de gemeenteraad. De heer J.C. Groeneveld vraagt of het raadsbesluit al is goedgekeurd. de voorzitter antwoordt: *"dat dit een kwestie is met voetangels en klemmen. Dit besluit is gekruist geworden door een 'adres' van de heeren C.W. van Cappellen en W. Mijnlieff, waarin o.a. wordt meegedeeld, dat zij een goedkopere oplossing weten. Deze heeren hebben zich ook gewend met een 'adres' tot den Minister van Financiën."* De heer Groeneveld begrijpt het niet, want de heer Van Cappellen heeft toch voor het voorstel gestemd voor nieuwbouw? De notulen worden er zelfs voor opgeslagen. Dat blijkt ook zo te zijn, maar hij stelt dat hij gestemd heeft voor de keuze van een architect.

Wethouder Mijnlieff legt ter vergadering weer uit dat hij meer belang hecht aan uitbreiding van de houthandel dan het tijdelijk werk voor werklozen aan de bouw van een gemeentehuis.

De heer Van Duyvendijk stelt voor om de nieuwbouw spoedig te laten plaatsvinden. Met 10 tegen 1 wordt dit voorstel aangenomen.

Op 6 januari 1938 wordt de vraag aan Gedeputeerde Staten gesteld wanneer de goedkeuring komt.

Op 13 januari antwoordt het college dat overleg plaatsvindt met de regering over de nieuwbouwplannen, zodat goedkeuring van het raadsbesluit nog niet kan plaatsvinden.

Op 21 januari 1938 laat de minister van Sociale Zaken weten aan de heren Mijnlieff en Van Cappellen dat hij 'het bouwen van een raadhuis verre te verkiezen acht boven het in het adres gedane voorstel.'

Op 5 februari wordt de goedkeuring ontvangen van Gedeputeerde Staten van Zuid-Holland. Op 11 februari vraagt het Werkfonds om nu ten spoedigste een architect in de hand te nemen en alle verdere werkzaamheden in snel tempo te laten verlopen,

De houthandel Boogaardt probeert nog om grond te ruilen met de gemeente en tevens de Rijdsdijk 24 voor een prijs van f5000,- te verkopen aan de gemeente. Maar de gemeente heeft geen belangstelling meer voor een dergelijk bod.

Architect Zietsma die was uitgekozen om het werk te doen, gaat vervolgers hard aan het werk. Gelukkig is de bouw van een vluchtkelder niet verplicht. Dit onderdeel wordt daarom geschrapt.

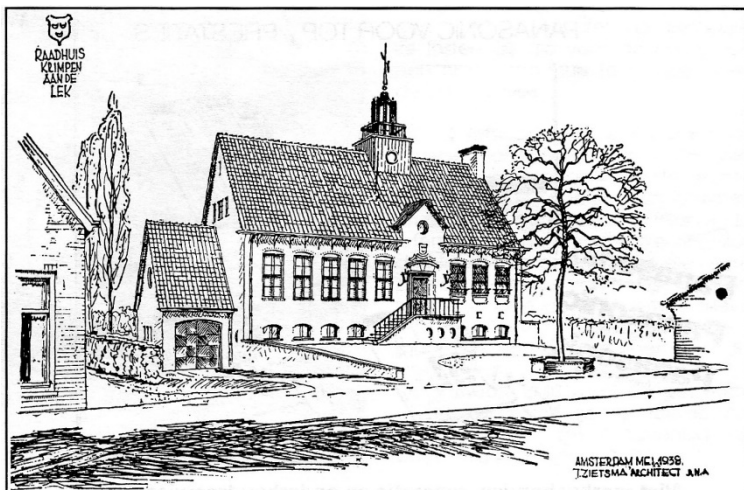
In de raadsvergadering van 9 mei 1938 wordt de gemeenteraad het geld beschikbaar gesteld voor het doen van grondboringen, nodig voor de funderingsonderzoeken. De kosten bedragen f70,- voor deze boringen.

Op 9 juni 1938 vraagt de minister van Sociale Zaken waarom de bouw nog steeds niet is begonnen. De toegekende gelden uit het Werkfonds hadden wel tot doel om zo snel mogelijk te beginnen.

Op 25 juni 1938 heeft de minister nog geen antwoord gehad. Het duurt tot 7 juli 1938 dan schrijft het college de volgende brief:

'De definitie afwikkeling van een plan tot bouw van een nieuw raadhuis vond ernstige vertraging in het feit dat de 1e wethouder gesteund door een raadslid een ander plan tot grondruil en aankoop van een oud

woonhuis meende naar voren te moeten brengen en te dezer zake na de raadsbeslissing bij diverse instanties adresseerde om het genomen besluit vernietigd te krijgen. Deze plannen mislukten zijnde werd er zelfs toe overgegaan met medewerking van een bevriende wethouder van Krimpen aan den IJssel een actie te beginnen om de gehele gemeente Krimpen aan de Lek hare zelfstandigheid te doen verliezen, alles ten bate van de grondruil en teneinde uw bouwplan nogmaals te doen mislukken. In de raadsvergadering van 29 juni 1938 heeft de raad van Krimpen aan de Lek zich echter met zeer grote meerderheid uitgesproken voor de

Perspectief tekening van het nieuwe Raadhuis te Krimpen a.d. Lek

gemeentelijke zelfstandigheid en raadhuisbouw volgens een inmiddels door de architect Zietsma te Amsterdam gereedgemaakt project.'

De heer J. Van Vliet (particulier, manufacturer aan de Rijdsdijk) vraagt of de burgerij ook iets kan doen voor het nieuwe gemeentehuis. Hij vraagt het gemeentebestuur of er wellicht een orgel in de raad- en trouwzaal zou kunnen worden aangebracht.

Wordt vervolgd in het volgende Oud Nieuws.

Mededelingen

- Op 26 oktober en 2 november cursus stamboomonderzoek i.s.m. de Bibliotheek Krimpenerwaard en het Streekarchief Midden-Holland.
- Iedere 1^e vrijdagmiddag van de maand zijn we in de Bibliotheek aanwezig.
- Voor het inzien van foto's en het archief in de Dertienhuizen kunt u een afspraak maken.
- De najaarsledenvergadering wordt gehouden 22 november.

Heeft u de contributie over 2017 al betaald?

Bankrekeningnr: NL11RABO0335776221 t.n.v.

Historische Vereniging Crempene

COLOFON

Oud Nieuws wordt uitgegeven door de historische vereniging van Krimpen aan de Lek 'Crempene'
Redactie en opmaak: Gijs en Elsa Moerkerken
Correctoren: Jan Kees Wepster, vacant

Secretariaat: Buitenweg 8
2931AC Krimpen aan de Lek
Tel: 0180-522465

e-mail: crempene@telfort.nl

website:

www.historischeverenigingcrempene.nl

1

facebook: www.facebook.com/historischeverenigingcrempene